

Yem Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 7 . 6 . 1973 - Sayı : 14557)

No.
1734

Kabul tarihi
29 . 5 . 1973

BÖLÜM : I

Amaç ve Kapsam

MADDE 1. — Bu kanunun amacı; hayvanların rasyonel bir şekilde beslenmelerini sağlamak ve hayvansal üretimi geliştirmek üzere, ticarete arz edilecek yemlerin hazırlanması, imali, ithali, ihracı, sürüm ve satışını belli esaslara bağlamaktır.

MADDE 2. — Ticarete arz edilecek yemlerin hazırlanması, imali, ithali, sürümü ve satışları ile yemlerin özelliklerine göre sahip olacakları nitelikler ve ihtiva etmeleri gereken temel besin maddeleri cins ve miktarlarının tespiti, bu yemlerin beyana ve tescile tabi tutulmaları ve benzeri hususlar bu kanun hükümlerine tabidir.

BÖLÜM : II

Tarifler ve Sınıflandırma

MADDE 3. — Bu kanunda geçen başlıca terimlerin anlamları aşağıda gösterilmiştir :

Yem : Madde ve enerji bakımından hayvanın yaşama ve verim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ve belli sınır ve şartlarda yedirildiği zaman hayvan sağlığına zararlı olmayan organik ve inorganik maddeler veya bunların karışımlarıdır.

Beyan : Ticarete arz edilecek yemlerde değer tayinine esas olan temel besin maddeleri cranlarının yazılı olarak belirtilmesidir.

Ruhsat : Yem imâl etmek üzere kurulan işletmelere asgarî teknik ve sağlık şartlarını haiz olmaları halinde verilen yem imal belgesidir.

Tescil : Beyana tabi olan yemlerin ihtiva ettikleri her türlü maddelerin adları ile yemin ticarî adı ve nevinin ve değer tayinine esas olacak temel besin maddeleri muhtevaları itibariyle norm veya standartlara uygun olmaları halinde Tarım Bakanlığınca ilgili kütüğe kaydedilmesidir.

Kontrol : Yem imal eden işletmelerin asgarî teknik ve sağlık şartları yönlerinden denetimi ile yemlerin beyan ve tescile uygunluklarını tespit için yapılan fiziksel, kimyasal ve gerektiğinde biyolojik muayene ve analizlerdir.

Temel besin maddeleri : Yemlerin terkinde bulunan ve değer tayinine esas olan hamprotein, hamyağ, hamselüloz, azotsuz özmaddeler, kalsiyum, fosfor ve benzeri besin maddeleridir.

MADDE 4. — Bu kanuna göre yemler aşağıda belirtildiği şekilde sınıflandırılmıştır :

a) Kökeni bitkisel olan yemler : Yaş veya kuru olmak doğrudan doğruya kulllanılmaya elverişli olan her nevi otlar ile öğütülmemiş tane yemler, kök, yumru, meyve, saman, silâj yemleri ve benzeri bitkisel yemlerdir.

b) Kökeni bitkisel olan sanayi kalıntıları : Bâzı bitkisel ürünlerin işlenmesi sırasında elde olunan un, nişasta, bira, şeker, bitkisel yağ ve benzeri sanayinin kalıntısı olarak ortaya çıkan ve yem olarak kullanılabilen maddelerle öğütülmüş her türlü bitkisel yemlerdir.

c) Kökeni hayvansal olan yemler : Hayvan ve organları ile hayvansal ürünlerin özel surette kurutulması ve öğütülmesinden elde olunan et unu, et - kemik unu, kemik unu, kadavra unu, kan unu, balık unu, süt ve süt sanayi kalıntıları ve benzeri yemlerdir.

d) Mineral yemler : Kalsiyum, fosfor, tuz, iz mineraller, sentetik üre, amonyum tuzları ve benzeri gibi sadece mineral maddeler veya bunların karışımlarından ibaret olan yemlerdir.

e) Yemlik preparatlar : Kimyasal analiz, sentez veya istihraç yolları ile fabrikasyon şeklinde elde olunan ve yemin değerini artırmaya yardım edebilecek karakterdeki müstahzarlar ile antibiyotik, hormon ve vitaminler gibi koruyucu maddeleri ihtiva eden yemlerdir.

Hayvan hastalıklarının tedavisi veya onienmesi maksadıyla kullanılan sulfamid, antibiyotik, hormon ve vitamin gibi ilâç ve maddeler bu tarif dışındadır.

f) Karma yemler : Çeşitli yemlerin standardına uygun olarak karıştırılmasıyla elde olunan yemlerdir.

BÖLÜM : III

Beyan, tescil, ruhsat ve kontrol işleri

MADDE 5. — Bu kanuna tabi yemleri satış için imâl eden resmî ve özel işletme ve kurumlar yemlerin içinde bulunan ve değer tayinine esas olan temel besin maddeleri oranlarını ve karışıma giren yemlerin adlarını yazılı olarak bir beyanname ile Tarım Bakanlığına bildirmekle yükümlüdürler.

Hangi yemlerin beyana veya tescile tabi olacağı Tarım Bakanlığınca tayin ve ilân olunur.

Yemlerin değer tayinine esas olan temel besin maddeleri oranları; ambalajlı olarak satılan yemlerin ambalajları üzerine veya etiketlerine yazılır. Ambalajsız olarak satılanların ise yüz kilodan fazla miktarlardaki satışlarda, satıcı tarafından verilecek garanti belgesinde belirtilir.

Hastalıkların bulaşmasını önleme bakımından, bir defa kullanılmış bulunan yem ambalaj kaplarının nevi ve vasıflarına göre, tekrar kullanılabilme şartları yönetmelikte belirtilir.

MADDE 6. — Tescile tabi olan yemlerin, ticarete arz edilebilmesi için önceden Tarım Bakanlığına tescil ettirilmesi mecburidir. Tescil ile ilgili esaslar yönetmelikte gösterilir.

İthal edilecek tescile tabi yemler de bu hükme tabidir.

MADDE 7. — Bu kanun kapsamına giren kökeni hayvanî olan yemler, mineral yemler, yemlik preparatlar ile karma yemler gruplarına dahil olan yemleri satış için imâl eden resmî ve özel işletme ve kurumlar yem imalatına geçmeden önce bu kanuna göre Tarım Bakanlığından ruhsat almaya mecburdurlar.

Bu gibi işletme ve kurumların tabi olacağı asgarî teknik ve sağlık şartları yönetmelikte gösterilir.

Gerektiği hallerde yemlerin toptan ve perakende satış fiyatları ilgili Bakanlıkların mütalâası alınarak Tarım Bakanlığınca tespit olunur.

Ruhsat verilen işletmeler Tarım Bakanlığı yetkilileri tarafından yılda en az iki defa kontrol edilir.

1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanununun Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına verdiği yetkiler saklıdır.

MADDE 8. — Bu kanunun kapsamına giren yemlerin ihraç ve ithali ilgili Bakanlıkların mütalâası alınmak suretiyle Tarım Bakanlığının iznine tabidir.

Beyan ve tescile tabi olan yemlerin ticarete arz edilirken veya ithal ve ihraçları sırasında fiziksel, kimyasal, biyolojik muayene ve analizlere dayanan kontrolleri Tarım Bakanlığınca yapılır. Kontrol için alınan örneklerin muayene veya analiz sonuçları en geç 30 gün içinde ilgililere bildirilir. Muayeneleri yapılmayan ve sonuçları ilgililere bildirilmeyen yemler satışa çıkarılamaz.

Bu gibi yemlerden alınacak örneklerin şekil ve miktarları, bunların muayene ve analiz metotları, rapor düzenlenmesi ve sair ile ilgili hususlar yönetmelikte gösterilir.

Kontrol sonunda bevana ve tescile uygun olmadığı tespit edilen yemler hakkında bu kanuna göre gerekli işlemler yapılır. Bu kanunda açık hükümler bulunmaması halinde genel hükümlere göre hareket edilir.

MADDE 9. — İmalâteci, satıcı veya bunların temsilcileri muayene veya analiz sonuçlarına en çok 30 gün içinde itiraz edebilirler. Bu takdirde yeniden yapılacak muayene ve analiz Tarım Bakanlığının diğer bir lâboratuvarında veya üniversitede yaptırılır. Bu lâboratuvarın vereceği rapor kesindir.

MADDE 10. — Tarım Bakanlığının yetkili elemanları yem imal, depo ve satış yerlerine kontrol ve örnek almak maksadıyla izinsiz girebilirler.

Bu yerlerin sahipleri veya temsilcileri kendilerinden istenen bilgileri, yem ve yemlerle ilgili maddeleri göstermeye ve kontrolü sağlayıcı tedbirleri almaya mecburdurlar.

Yem depolama ve satışa arz etme yerleri Tarım Bakanlığının ruhsatına tabidir.

MADDE 11. — Tarım Bakanlığınca kontrol edilmek üzere alınan yem örnekleri için bedel istenmez.

BÖLÜM : IV

Cezaî hükümler

MADDE 12. — Beyan veya tescildeki niteliğe uymayan veya ambalâjdaki vasıf veya markası değiştirilmiş yahut tahrif edilmiş olan veya bozulmuş yahut değiştirilmiş veya karıştırılmış yemleri; satışa arz edenler, bir aydan altı aya kadar hapis ve 500 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. Hayvan sağlığı için tehlikeli olan her çeşit yemleri satışa arz edenler, üç aydan bir seneye kadar hapis ve 1 000 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Her iki halde, üç aya kadar, failin cürme vasıta kıldığı meslek ve sanatın tatiline ve suç mevzuu yemlerin müsadereesine de hükmolunur.

MADDE 13. — Bu kanunun 6, 7, 8 ve 10 ncu maddelerinde yazılı mecburiyetlere uymayanlar 250 liradan 1 000 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

MADDE 14. — Beyana veya tescile tabi oldukları halde, beyan veya tescil edilmemiş bulunan yemler Tarım Bakanlığınca usulüne göre satıştan men edilir.

MADDE 15. — Bu kanunda yazılı suçlara ilişkin dâvalar sulh mahkemelerinde görülür.

BÖLÜM : V

Kuruluş

MADDE 16. — Bu kanunun kapsadığı hizmetleri ifa etmek üzere Tarım Bakanlığı bünyesinde «Yem Tescil ve Kontrol İşleri Dairesi» kurulur.

BÖLÜM : VI

Türlü hükümler

MADDE 17. — Yem fabrikası kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler Tarım Bakanlığına müracaatla kuracakları fabrikanın teknik özellikleri ve üretecekleri yemler bakımından müsaade almak zorundadırlar.

MADDE 18. — Tescil ettirdikleri yemleri imalden veya ruhsat aldıkları halde yem imalinden vazgeçenler durumu bir ay içinde yazılı olarak Tarım Bakanlığına bildirirler.

MADDE 19. — Türkiye'den transit olarak geçecek yemler bu kanun hükümlerine tabi değildir.

MADDE 20. — Bu kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde kanunun uygulama şeklini göstermek ve kanunun yönetmeliğe bıraktığı hususları düzenlemek üzere Tarım Bakanlığınca bir yönetmelik hazırlanır ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulur.

GEÇİCİ MADDE 1. — Beyana veya tescile tabi yemlerin imalatçıları ve satıcıları bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde beyan ve tescil ile ilgili hususları yerine getirmekle yükümlüdürler.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcudolan ve yem imal eden kurumlar veya işletmeler bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde Tarım Bakanlığına başvurarak ruhsat almaya mecburdurlar.

MADDE 21. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 22. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
23	58	105	10	53	582
33	57	550	11	57	3
36	82	352:376	68		399:400,417:433
	90	503:518	69		444:475

I - Gerekçeli 805 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 82 nci Birleşimine, 241 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 68 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Tarım, Adalet ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici, Cumhuriyet Senatosu Tarım, Anayasa ve Adalet ve Bütçe ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/626